

Nieuwsbrief

ADLO-project: Veel geblaas maar (te) weinig wol

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Vlaamse Schapenhouderij vzw

Ieperseweg 87

8800 Rumbeke/Beitem

T 051 27 32 28

F 051 24 00 20

E griet.dewaele@inagro.be

JAARGANG 5, NR. 18

MEI 2012

Projectpartners

- Vlaamse Schapenhouderij vzw
- Diergezondheidszorg Vlaanderen vzw
- Katholieke Hogeschool Kempen

IN DIT NUMMER:

Voorwoord	1
Beestjes in de wol	2
Oproep!	4
Agenda	5

Voorwoord

Geachte lezer,
Beste schapenliefhebber,

Na de nodige voorbereiding en planning komt het ADLO-duurzaamheidsproject 'Veel geblaas maar (te) weinig wol' nu op kruissnelheid. De kernwoorden zijn wolproductie en -kwaliteit, scheren als managementstool en huidaan- doeningen en -parasieten. Er is reeds een dubbele enquête uitgevoerd, op de resultaten wordt in een volgende nieuws- brief teruggekomen.

De komende weken staan 3 discussieavonden gepland respectievelijk in Beitem, in St-Niklaas en in Geel om onder schapenhouders ervaringen uit te wisselen omtrent wol, scheren en huidparasieten. In de agenda kan je meer informatie vinden.

Daarnaast worden ook bedrijven met 'huid'problemen gezocht en gevraagd zich te melden.

De hoofdschotel van deze nieuws- brief bestaat uit een uitvoerige be- spreking van de huidparasieten (myasis volgt later). Dit artikel wordt verzorgd door Guido Bertels, de schapenspecialist van DGZ Vlaanderen.

Hopelijk komt de 'echte' lente er spoedig aan en kunnen de collega- schapenhouders, die deze winter zwaar getroffen zijn door het Schmallenbergvirus, via zon en lente de 'courage' vinden om door te gaan.

Laat er ons de moed inhouden.

A. Calus
Voorzitter VSH

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikke-
ling: Europa investeert in zijn
platteland.

Beestjes in de wol

Zoals alle landbouwhuisdieren kunnen ook schapen geplaagd worden door huidparasieten. Door de dikke wolvacht is behandelen van huidparasieten bij schapen niet steeds eenvoudig en worden parasieten soms laattijdig opgemerkt.

Eén van de belangrijke huidandoeningen zijn zonder twijfel de huidmaden van de vleesvlieg.

Deze zullen we in een volgende nieuwsbrief apart bespreken.

Hieronder laten we een aantal belangrijke huidparasieten de revue passeren.

I/Wolschurft - Psoroptis Ovis

“Psoroptis ovis veroorzaakt een dermate intense irritatie dat de schapen zo druk bezig zijn met schuren en krabben, dat ze de tijd niet meer nemen om voldoende te eten en daardoor beginnen te vermageren.”

Dit citaat van een specialist geeft aan hoe erg deze besmetting voor schapen is!

De parasiet heeft een voorkeur voor huid die goed met wol begroeid is. Dit zijn vooral de rug en de flanken. De mijt graast als het ware over de huid. Het huidvocht dat hierbij vrij komt droogt op en vormt korsten in de wol. Maar het zijn de uitwerpselen van deze schurftmijt die een allergische reactie veroorzaken op de huid met verschrikkelijke jeuk als gevolg. Wie scherpe ogen heeft kan de 1 mm grote mijt aan de rand van een letsel soms zien als een wit puntje.

In het begin van een besmetting zijn de letsels nog zeer beperkt en het duurt een tijdje vooraleer de schapehuid allergisch begint te reageren met erge jeuk als gevolg. Geleidelijk neemt het aantal mijten toe en breiden de huidkorsten uit. Tenslotte vallen er plukken wol uit en ontstaan er kale plekken.

In de zomer zijn de mijten minder actief en worden de letsels soms niet opgemerkt. In de herfst en de winter als de vacht wat vochtiger wordt komen de mijten tot volle activiteit. Wolschurft is dan ook vooral een winterprobleem, hoewel de besmetting al lang voordien opgedaan kan zijn.

De specifieke plaatsen van aantasting en de uitgesproken jeuk geven al een sterk vermoeden van de oorzaak. Bevestiging kan bekomen worden door microscopisch onderzoek van een huid afkrabsel rond de letsels.

“Beestjes in de wol”

Bil en rug met kale plekken ten gevolge van wolschurft

De besmetting gaat over van dier op dier en des te gemakkelijker als ze dicht bij mekaar staan bv. als de dieren bij regen en koude bijeen staan in de stal. Aankoop van dieren die zelf nog niet zo lang besmet zijn, is nogal vaak de manier waarop een kudde besmet raakt. Aangekochte schapen moeten 3 weken apart gehouden worden en goed gecontroleerd.

Een goed begrip van de cyclus van deze mijt is van belang om een behandeling te doen slagen. De cyclus van ei naar larve over het nymfestadium tot volwassen mijt duurt 14 dagen. Een volwassen mijt kan ook bijna 3 weken overleven in de omgeving!

Een behandeling moet erop gericht zijn om de volwassen mijten te doden maar moet ook voldoende lang aanhouden om de mijten die later uit de eitjes komen nog af te doden.

Een insecticide dipbad met bv. Tactic® of Sarnacuran® is één mogelijkheid. De schapen moeten één minuut in het bad blijven en de kop tweemaal onder duwen. Deze behandeling is enkel in het warmere seizoen mogelijk. Na 3 weken moet het dippen herhaald worden!

Minder effectief maar ook mogelijk is het natsprayen of insponsen van de dieren met dezelfde producten.

Inspuitbare producten zoals ivermectine, doramectine of moxidectine zijn een gemakkelijker alternatief. Om nabesmetting te voorkomen wordt een tweede inspuiting 7-10 dagen later aanbevolen.

Hou er rekening mee dat de jeuk nog een hele tijd na de inspuiting kan blijven doorgaan. De korsten en de afvalproducten van de mijten blijven nog een hele poos op de huid liggen, ook al zijn de mijten dood. Bij dippen in een bad worden de korsten opgelost in het water en is de jeuk sneller weg.

Bij gelijk welke behandeling dienen **ALLE** dieren die met mekaar in contact zijn geweest, behandeld te worden. Overslaan van 1 schaap leidt gegarandeerd tot een nieuwe uitbraak.

Vrouwelijke wolschurftmijt

Korsten op de huid

2/ Pootschurft - Chorioptes ovis

In tegenstelling met de wolschurft-mijt heeft de pootschurft- mijt een voorkeur voor de weinig bewolde delen van het schaap; poten, balzak en kop. Meestal is de zone rond de bijklauwtjes aangetast. Daar zijn kleine bruine korstjes te zien. De mijt leeft van huidschilfers en beschadigt de huid slechts weinig. Maar ook hier zijn het de uitwerpselen van de mijt die een allergische huidreactie veroorzaken met jeuk tot gevolg. De schapen stampen met de poten en bijten op de onderpoten.

Pootschurft komt meer voor dan we denken omdat de letsels dikwijls onopvallend zijn.

In een oudere Nederlandse studie bleek 63 % van de schapen besmet te zijn en slechts bij 7 % waren duidelijke letsels te zien. Tijdens de weidperiode is pootschurft meestal niet opvallend maar zodra de dieren opgestald worden, breiden de letsels uit. De cyclus is vrij gelijklopend met deze van de wolschurftmijt waarbij de volwassen mijt tot 4 weken buiten het schaap kan overleven en dus ook dieren kan herbesmetten als de behandeling niet lang genoeg werkzaam is.

Als behandeling is het dipbad de zekerste manier om er van af te komen, ook hier weer 2 dipbeurten nodig met 3 weken tussentijd of eventueel sprayen of nat sponsen. De producten zijn dezelfde als voor wolschurft.

Behandeling met inspuitbare producten (ivermectine en aanverwante) geeft niet steeds succes, vaak zijn niet alle mijten afgedood. Indien voor deze optie gekozen wordt dan moeten er 2 behandelingen met 10 dagen interval toegepast worden.

Quarantaine bij aankopen mag ook hier niet vergeten worden.

3/ Luizen

In ons land hebben we vooral te maken met de bijtende luis, *Bovicola ovis*. Er bestaat ook een bloedzuigende luis maar die komt vermoedelijk niet voor in ons land.

De bijtende luis houdt van warmte en leeft dicht bij de huid diep in de wol waar de temperatuur ongeveer 37°C is. Ze legt haar eitjes, neten genoemd, onderaan tegen een woldraad. Als het buiten warm is, loopt de temperatuur aan de buitenkant van vacht op en komen de luizen aan het woloppervlak. Op dat moment kunnen ze van het ene naar het andere schaap overlopen. Dat is bv. het geval in dicht bezette stallen of op warme zomerdagen. Bijtende luizen kunnen niet overleven buiten het schaap.

Bijtende luis

“schurft en
luizen”

Schape met luizen hebben jeuk, ze schuren zich en bijten in de wol zodat na verloop van tijd de vacht vol losse slierten wol hangt. Met het blote oog en een goede lichtbron zijn de luizen en de neten diep in de wol te zien. Om zeker te zijn dat het om buitende luizen gaat is een microscopisch onderzoek van een pluk wol mogelijk.

De neten blijven 1 tot 2 weken afgesloten voordat de nymfe eruit kruipt, dit is belangrijk omdat een behandeling ook die nakomers moet afdoden.

Aangezien deze luizen geen bloed zuigen, zijn inspuitbare producten niet bruikbaar.

Het dipbad met Tactic® of Sarnacuran® is een goede behandeling, 30 seconden in het bad en de kop tweemaal onderduwen, volstaat. Na 10 dagen moeten de dieren opnieuw in het bad! Als het waterpeil zo'n 15 % gedaald is, moet er met een nieuwe oplossing terug bijgevuld worden. Zoals voor de andere huidparasieten is het van het grootste belang dat alle dieren behandeld worden, zodat de besmetting later niet terug opduikt.

Met bovenstaande producten kan ook gesprayd of gewassen worden, men rekent op 2 à 3 liter per schaap. Het ganse schaap moet grondig en volledig nat gemaakt worden.

Wat gemakkelijker is, is de 'pour-on' behandeling met Butox Protect®. Hiervoor moeten de schape geschoren zijn. Bij lange wol bereikt de 'pour-on' niet alle huiddelen in voldoende concentratie. Het product heeft een lange nawerking zodat één behandeling volstaat.

Schaap met luizen besmetting

4/ Schapenluisvlieg: *Melophagus ovinus*

Deze vleugellose insecten voltrekken hun volledige levenscyclus in de schapevacht. De volwassen luisvliegen zuigen 2 maal per dag bloed en veroorzaken rusteloosheid. De schape stampen, schuren zich en bijten in de wol. Jeuk is eerder beperkt. Ook bij de mens kunnen ze vervelende bijt-wondjes toebrengen. Hoewel het opvallend grote insecten zijn, 6 mm lang, blijft de schade eerder beperkt en zijn ze met behandelen vrij goed onder controle te houden. De jaarlijkse scheerbeurt vermindert het aantal luisvliegen al met de helft.

Voor de behandeling kunnen hierboven genoemde producten gebruikt worden. Omdat ze bloed zuigen kunnen ook inspuitbare producten gebruikt worden zoals Ivermectine®.

Schapenluisvlieg

Tekst en foto's: Guido Bertels, dierenarts kleine herkauwers DGZ

Oproep!

In dit project is een aantal bezoeken voorzien op bedrijven die te kampen hebben met een probleem met huidparasieten. We hebben hier een probleem bij meerdere dieren in de kudde voor ogen en niet een individueel dier met een huidprobleem.

In de volgende nieuwsbrief komen we hier nog op terug.

U kan een melding doen bij DGZ tav dierenarts Guido Bertels tel: 078 05 05 24 of guido.bertels@dgz.be

Agenda

Discussieavonden ‘Veel geblaas en (te) weinig wol’

Wat?

Het ADLO-project richt zich op de schapenvacht, huidaanandoeningen en/of huidparasieten bij het schaap. De aspecten diergezondheid, dierenwelzijn en bedrijfsmanagement komen aan bod.

Voor wie?

Schapenhouders en iedereen die bij de sector betrokken is.

Deelname?

De deelname is gratis, maar inschrijven via griet.dewaele@inagro.be of 051/27 32 28 is gewenst.

Meer info?

Griet Dewaele
Ieperseweg 87
8800 Rumbeke/Beitem
T 051 27 32 28

Vlaamse Schapenhouderij vzw
Diergezondheidszorg Vlaanderen vzw
Katholieke Hogeschool Kempen

Met steun van de Vlaamse overheid

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland.

- Myasis, schurft en schapenluizen: een bedrijfsprobleem? Hoe te bestrijden?
- Is wolkwaliteit belangrijk? Hoe te beoordelen?
- Wanneer schapen scheren en met welke techniek?
- Wat is de huidige verkoopprijs?
- Zelf schapen scheren of uitbesteden

Omtrent al deze aspecten organiseren de projectpartners VSH vzw, DGZ vzw en KHK drie discussie- en debatavonden.

Tijdens deze discussiedagen trachten we o.a. bovenstaande vragen te beantwoorden en praktische ervaringen rond wol(gezondheid) uit te wisselen.

Waar & Wanneer?

8 mei 2012	19u30	Inagro Ieperseweg 87 8800 Rumbeke/Beitem
9 mei 2012	19u30	Technisch Instituut St-Isidorus, Weverstraat 23 9110 St-Niklaas
15 mei 2012	19u30	KHK Kleinhoefstraat 4 2440 Geel lokaal A212

“Agenda”